



Paramaribo, 12 Oktober 2023

Ref. nr.: 03-vbp/aadc/2023

Aan: De voorzitter van de Nationale Assemblée

De heer Marinus Bee, MSc. LLB

Betreft: Opheffing Pre-Electoraal Combinatieverbod

Geachte Voorzitter,

Middels deze naderen ondergetekenden, allen politieke organisaties, u met het volgende:

Politieke partijen in Suriname spelen zoals dat hoort in democratische landen een uitermate belangrijke rol in het politiek bestel en het openbaar bestuur, het e.e.a. zoals vastgelegd in de Grondwet, de Kiesregeling en het Decreet Politieke Organisaties. Politieke organisaties nemen deel aan verkiezingen door burgers kandidaat te stellen voor functies in verschillende instituten, waarbij zij zich houden aan Statutaire en wettelijk vastgelegde voorwaarden.

Momenteel is in behandeling bij het hoogste College van Staat de wet met betrekking tot wijziging van de kiesregeling. Dit moment nu biedt wederom de gelegenheid voor de totale DNA, en in het bijzonder die partijen in DNA die thans de coalitie vormen, om uitvoering te geven aan de wens van grote delen van onze samenleving voor terugdraaiing van het zgn. 'pre-electorale combinatieverbod'.

Reeds tijdens de consultatierondes met de "commissie onder leiding van ex-president Wijdenbosch tijdens de regering Bouterse, tekende DA'91, een van de ondertekenaars van deze brief, protest aan tegen expliciet deze voorgenomen wetswijzigingen omdat :

- Het doorgevoerde amendement kwalificeert als te zijn een ernstige inbreuk op de volkswil en een democratische degressiviteit van de kieswet dat heeft geleid tot een extreme vervorming van de volkswil.
- Wij bovendien van oordeel zijn dat de wijzigingen bijdragen aan een geprononceerde disharmonie in onze harmonische multi-etnische samenleving en een dreigend gevaar vormen voor de verdere vrede en democratische ontwikkeling van ons land.

Tekenend voor het karakter en proces van deze wijzigingen is dat er een ernstige aantasting van de democratische beleving is evenals een uitzonderlijk hoge mate

van politiek opportunisme. Wij hebben steeds erop gewezen, dat elke wijziging van ons kiesstelsel juist de democratische beleving van onze samenleving moet verhogen. Het verbieden van pre-electorale combinaties is een ernstige aantasting van de vrijheid van politieke partijen en burgers hun kiesgedrag. Met andere woorden, het tast onze democratische rechten aan! Historisch hebben pre-electorale combinaties hun positieve bijdrage geleverd op het vlak van harmonie en tolerantie in onze samenleving.

Het allerbelangrijkste is wel de aanzet om te komen tot politieke kartelvorming, in eerste instantie een twee-partijen systeem vormen en vervolgens eindigen bij een 1-partij systeem. Het verbod op electorale samenwerking is een antidemocratische maatregel pro-macht en anti-oppositie, dus voor macht met minder controle, want met een zwakkere oppositie is de controle minimaal. Het draagt een enorm risico dat er een DNA vorm krijgt met afwezigheid zo niet geringe aanwezigheid van het geweten in de politiek. Dit zal de verdere ontwikkeling van de democratische geest en beleving van de samenleving ernstig belemmeren.

Een zuiver theoretische benadering, welke aan de basis ligt van het huidig verbod op pre-electorale combinaties, gaat uit van dat het de bedoeling van de grondwetgever is dat politieke organisaties zich ten behoeve van de kiezer moeten *onderscheiden* van elkaar op grond van wat de organisatie eigen is, de beginselen en de ideologie van een organisatie, om de burger in staat te stellen daardoor verantwoorde keuze te kunnen maken. Deze benadering is echter onvolledig. *Immers de empirie leert dat "tegenstrijdige ideologieën" ook wel tot coalitievorming in staat zijn.* Belangrijker nog echter is dat de onvolledigheid zich manifesteert zich in de maatschappelijke realiteit dat de *inhoudelijke* representatie in DNA te kort schiet. *Door een gebrekkige inhoudelijke representatie ontstaat het risico dat de belangen van bepaalde groepen burgers structureel niet die aandacht of gewicht krijgen. Suriname is een "coalitie land".*

*Een andere maatschappelijke realiteit is dat door coalitievorming de zgn. Ostrogorski-paradox wordt versterkt: "de stem van de kiezer raakt afgezwakt in de opeenvolgende onderhandelingen na verkiezingscampagne tot regeerakkoord" tussen politieke partijen met verschillende ideologieën.* Door afspraken in een regeerakkoord kan het voorkomen dat de stem van de kiezer op een bepaalde partij, op grond zoals het ontwerp dat omschrijft "die zich onderscheid" verwaterd.

Het verbod op pre-electorale combinaties biedt ook geen garantie dat volksvertegenwoordigers zich niet zullen afsplitsen van hun fracties. *Wij stellen vast dat versplintering en afsplitsing een doorn in het oog is van veel burgers, en de oplossing daarvan moet langs heel andere methoden gezocht worden.*

Zo kan bij het overwegen van verder strekkende maatregelen tegen afsplitsingen van fracties de DNA zelf maatregelen nemen, door het reglement van orde aan te passen. Immers wordt in art 11 van het Reglement van Orde (RvO) een fractie gedefinieerd. Dus kan met een aanpassing van het RvO, beperkingen worden ingebouwd om afsplitsing te ontmoedigen door bijvoorbeeld in het voorgesteld ontwerp nadere wijziging van het Decreet Politieke Organisaties de afgesplitste "groep" kostenplichtig te maken.

De naam van Fractie kan ook niet meer toegekend worden aan zo een afsplitsing omdat zij niet meer voldoet aan de definitie van art 11 RvO. Overigens zouden de

politieke partijen stil moeten staan bij het feit dat de groei van fracties is veroorzaakt door de krimp van de klassieke partijen en niet door de toename van het aantal kleine fracties.

Op basis van het bovenstaande pleiten ondergetekenden dan ook voor het schrappen van het pre-electoraal combinatie verbod. Een verbod op pre-electorale combinatie vorming is ondemocratisch. Ondergetekenden zijn van oordeel dat politieke partijen de vrijheid moeten behouden om alleen óf met partijen met *gelijkgerichte ontwikkelingsvisie* pre-electorale combinaties te vormen. Handhaving van het verbod hierop is ondemocratisch, in strijd met onze Grondwettelijke Grondrechten (o.a. het recht op vereniging). De Pre-electorale combinatie biedt de kiezer voordelen. Niet alleen omdat de mogelijkheid van combinaties voor de verkiezing politieke eenheid bevordert, meer nog omdat combinatie vorming in feite al het halve werk van regeerformatie levert. De kiezer weet van tevoren wat voor soort regering die kiest. Daarenboven bevordert het te komen tot een harmonische samenleving door de politieke belangen van verschillende groepen met o.a. verschillende culturele en maatschappelijke belangen voor een gezamenlijk belang te bundelen. Het handhaven van het pre-electoraal verbod zou op termijn kunnen leiden tot bevordering van dictatuur en een ongezonde en vernietigende etnische verzuiling. Het laatste zal een groot gevaar vormen voor de duurzame vrede en harmonie van onze samenleving. Wij doen daarom een dringend beroep op U, voorzitter van de DNA en het totale College, het verbod op pre-electorale combinaties te schrappen.

Hoogachtend,

Namens de politieke organisaties: Democratisch Alternatief91 (DA'91), De Nieuwe Leeuw (DNL), Alternatief20 (A-20), Democratie en Ontwikkeling in Eenheid (DOE), Sociaal Democratische Unie (SDU)

Angelic del Castillo, MA. BSc.